

Ο Πέτρος Κ. Ιμπριάλος και η συνεισφορά του στην ανάπτυξη του κλάδου της Γηριατρικής και Γεροντολογίας στην Ελλάδα*

Δρ. Θεόδωρος Ι. Δαρδαβέσης
ιατρός
Υγιεινολόγος-Βιοπαθολόγος

Εισαγωγή

Η προσπάθεια ανάδειξης της προσφοράς ενός επιστήμονα με αντιλήψεις και έργο πρωτόπορα για την εποχή του, εμπεριέχει τον κίνδυνο της υποτίμησης στοιχείων και γεγονότων μείζονος σημασίας και υπερεκτίμησης δευτερευόντων. Ο συγκεκριμένος κίνδυνος επαυξάνει λόγω της συναισθηματικής φόρτισης, που είναι πιθανό να απορρέει, από μία μακρά και στενή σχέση συνεργασίας και φιλίας. Ανεξάρτητα, όμως, των προαναφερθέντων, είναι σημαντικό να επισημανθεί ότι η αναγνώριση της συνεισφοράς ενός πρωτοπόρου στην επιστήμη και την κοινωνία αποτελεί ηθική υποχρέωση για κάθε μαθητή και συνεργάτη του, η οποία αναδεικνύει αφενός τους στόχους και τα ιδανικά του και αφετέρου επισημαίνει τη σημασία της συνέχισης του έργου του.



Πέτρος Κ. Ιμπριάλος
(1943-2005)

Η απώλεια του Πέτρου Κ. Ιμπριάλου, Αναπληρωτή Καθηγητή Παθολογίας της Ιατρικής Σχολής Α.Π.Θ., υπήρξε πλήγμα για τους οικείους του, τους συνεργάτες του, τους φίλους του, αλλά και

για την ιατρική επιστήμη και εκπαίδευση, τις οποίες υπηρέτησε επί τρεις περίπου δεκαετίες. Η ανάμνησή του είναι έντονη, ενώ το έργο του στον κλάδο της γηριατρικής και γεροντολογίας, θυμίζει την παρουσία του και την ιδιαίτερη προσωπικότητά του.

Η Γηριατρική και Γεροντολογική Εταιρεία Βορείου Ελλάδος θέλοντας να αποτίσει φόρο τιμής στον Πέτρο Ιμπριάλο, πρωτοπόρο της ιδέας για την ίδρυση της Εταιρείας και επί 11 συναπτά έτη Γενικό Γραμματέα του Διοικητικού της Συμβου-

λίου, αφιέρωσε την τελετή έναρξης του «2^{ου} Κύκλου Μετεκπαιδευτικών Μαθημάτων Γηριατρικής και Γεροντολογίας» στη μνήμη του.

*Ομιλία που πραγματοποιήθηκε στην τελετή έναρξης των «Μετεκπαιδευτικών Μαθημάτων Γηριατρικής και Γεροντολογίας – 2ος κύκλος», αφιερωμένη στη μνήμη του Π. Ιμπριάλου. Θεσσαλονίκη, 24 Ιανουαρίου 2007.

Τα νεανικά χρόνια και οι προπτυχιακές ιατρικές σπουδές

Ο Πέτρος Κ. Ιμπριάλος γεννήθηκε στην Αθήνα το 1943 και μεγάλωσε σε οικογενειακό περιβάλλον με μακρά παράδοση στην επιστήμη της Ιατρικής. Τόσο ο πατέρας του Κωνσταντίνος, όσο και ο παππούς του Πέτρος υπήρξαν διαπρεπείς γιατροί και κλινικάρχες του Πειραιά. Στο «Τζάνειο Νοσοκομείο Πειραιώς» μία ολόκληρη πτέρυγα φέρει την ονομασία «Πτέρυγα Πέτρου Ιμπριάλου», προς τιμή του παππού του, ο οποίος άφησε εποχή ως γιατρός και ως κοινωνικός παράγοντας της πόλης.

Ο Πέτρος Ιμπριάλος, από την πλευρά του πατέρα του είχε καταγωγή από τη Μύκονο, όπου ένας πρόγονός του με το επίθετο Ιμπεριάλος είχε διατελέσει πρόξενος της Ρωσίας, ιδιότητα που του προσέφερε τη δυνατότητα να παρέχει μια μορφή ασυλίας στους συντοπίτες του από τις επιβουλές των Οθωμανών. Από την πλευρά της μητέρας του είχε καταγωγή από την Ύδρα, όπου πρόγονός του υπήρξε ο ναυμάχος ήρωας του 1821 Σαχτούρης.

Ανήσυχος ως παιδί και ως έφηβος ο Πέτρος άλλαξε ή αναγκάστηκε να αλλάξει επτά διαφορετικά σχολεία, στα οποία υπήρξε μεν ο «τρόμος» των δασκάλων και των καθηγητών του, «ήρωας» όμως των συμμαθητών του, που δεκαετίες μετά όταν και όπου τον συναντούσαν, τον αντιμετώπιζαν με ενθουσιασμό και έκδηλη αγάπη.

Μέτριος ως μαθητής ο Πέτρος, αλλά με υψηλό επίπεδο ευφυΐας και με μεγάλη θέληση, στρώθηκε στη μελέτη μόλις στην τελευταία τάξη του γυμνασίου, φθάνοντας να διαβάζει, όπως έλεγε, μέχρι και 20 ώρες το 24ωρο, με συνέπεια να πετύχει το 1963 την εισαγωγή του στην Ιατρική Σχολή του Α.Π.Θ.

Άνθρωπος οξυδερκής, κοινωνικός, γλωσσομαθής και με μεγάλη αυτοπεποίθηση κέρδισε, ως φοιτητής ιατρικής, την εμπιστοσύνη του Καθηγητή Παθολογίας Ε. Παναγιωτόπουλου και από το 1968 άρχισε να προσφέρει έργο στη Β' Παθολογική Κλινική Α.Π.Θ. Αρχικά, κατά το 5^ο έτος σπουδών εργάστηκε ως υποβοηθός, ενώ ως εκτοετής φοιτητής εκτελούσε χρέη άμισθου εξωτερικού βοηθού της Κλινικής, μέχρι τη λήψη του πτυχίου του το 1969.

Οι μεταπτυχιακές ιατρικές σπουδές

Αμέσως μετά την αποφοίτησή του ανέλαβε χρέη άμισθου εσωτερικού πανεπιστημιακού βο-

θού της Β' Παθολογικής Κλινικής του Α.Π.Θ., μέχρι τον Απρίλιο του 1970, οπότε διορίστηκε έμμισθος εσωτερικός πανεπιστημιακός βοηθός.

Το 1971 αναγορεύεται διδάκτορας της Ιατρικής Σχολής του Α.Π.Θ. με βαθμό «Άριστα» και με θέμα διατριβής «Αι μεταβολαί της οξειδοαναγωγικής καταστάσεως του εγκεφάλου επί οξέων αγγειακών επεισοδίων αυτού». Κατά τη συγκεκριμένη περίοδο άρχισε μία στενή σχέση μαθητείας και συνεργασίας με τον μετέπειτα Καθηγητή Παθολογίας του Α.Π.Θ. κ. Μιχάλη Χολέβα, ο οποίος υπήρξε για τον Π. Ιμπριάλο μέντορας και δεύτερος πατέρας του. Ο σεβασμός του προς τον Καθηγητή Χολέβα ήταν έκδηλος, ενώ η ευγνωμοσύνη που του επεδείκνυε μέχρι το τέλος της ζωής του αποτελούν δείγματα αγωγής και υψηλού ακαδημαϊκού ήθους.

Το 1973, ύστερα από επιτυχείς εξετάσεις, έλαβε υποτροφία της Γαλλικής Κυβέρνησης και μετεκπαιδεύτηκε επί δύο χρόνια στο Κέντρο Αναπνευστικής Ανάνηψης του νοσοκομείου Claude Bernard των Παρισίων (Universite Paris VII), που τελούσε υπό τη διεύθυνση του Καθηγητή Vic-Vic Dupont. Κατά τον πρώτο χρόνο της μετεκπαιδευσής του εργάστηκε στο Ερευνητικό Κέντρο Ανάνηψης του ίδιου νοσοκομείου, υπό τη διεύθυνση του J.J. Pocardo, ενώ κατά το δεύτερο χρόνο εργάστηκε, παράλληλα, στο Εργαστήριο Παθοφυσιολογίας του Πνεύμονα στο νοσοκομείο Cohen. Σε απογευματινές ώρες παρακολούθησε διετές μετεκπαιδευτικό πρόγραμμα βιοστατιστικής στο Institut de Statistique – Centre Appliquee a la Medecine et la Biologie Medicale, Paris V, και διετές σεμινάριο Βιολογίας (Cours de la Biologie Humaine – 3eme cycle 1973-74). Παρακολούθησε, επίσης, μαθήματα κύκλου μεταπτυχιακών σπουδών στον τομέα της ανάνηψης (Enseignement pour le certificat de Reanimation Medicale, Paris VII).

Κατά το διάστημα της μετεκπαιδευσής του εκπόνησε διπλωματική εργασία υπό τον τίτλο «Lactates, Report Lactate – Pyruvate et acides gras non esterifies au cours du choc infectieux» και έλαβε τον τίτλο του Assistant a tittle entranger del' Universite Paris VII.

Η πανεπιστημιακή σταδιοδρομία

Επιστρέφοντας ο Π. Ιμπριάλος από τη διετή μετεκπαιδευσή του στο εξωτερικό ανέλαβε, τον Οκτώβριο του 1975, χρέη βοηθού στη Β' Παθολογική Κλινική του Α.Π.Θ. και στις 26 Μαΐου 1976



Το Δ.Σ. της «Γηριατρικής και Γεροντολογικής Εταιρείας» τιμά τον Π. Ιμπριάλο. Διακρίνονται από αριστερά ο Καθηγητής Α. Μηνάς, ο Καθηγητής Δ. Οικονομίδης, ο νεαρός Κ. Ιμπριάλος, ο Επ. Καθηγητής Θ. Δαρδαβέσης και ο Καθηγητής Α. Τουρκαντώνης, Πρόεδρος της Εταιρείας.

προσελήφθη ως Επιμελητής, ενώ λίγες ημέρες αργότερα, τον Ιούνιο του 1976, έλαβε τον τίτλο της ειδικότητας της Παθολογίας.

Το 1982 εντάχθηκε ως Λέκτορας στο Τμήμα Ιατρικής του Α.Π.Θ. με γνωστικό αντικείμενο «Εσωτερική Παθολογία». Τον Φεβρουάριο του 1983 εξελέγη μόνιμος Λέκτορας και στις 13 Μαρτίου 1985 μόνιμος Επίκουρος Καθηγητής Παθολογίας με θετική εισηγητική έκθεση, που συνέταξαν ο Καθηγητής Π. Μεταξάς, ο Αν. Καθηγητής Μεν. Παπαδημητρίου και ο Επίκ. Καθηγητής Χρ. Τζημάκας.

Το 1993 εξελέγη Αναπληρωτής Καθηγητής Παθολογίας, με θετική εισήγηση, που τη συνέταξαν ο Καθηγητής Γ. Γουλής και οι Αν. Καθηγητές Σ. Παρπούλας και Μ. Χολέβας και διορίστηκαν στη θέση αυτή στις 20 Ιανουαρίου 1994.

Το 1997 υπέβαλε αίτηση για την εξέλιξη του στη βαθμίδα του Καθηγητή με γνωστικό αντικείμενο «Παθολογία – Γηριατρική» και ο Τομέας Παθολογίας όρισε τους Καθηγητές Α. Τουρκαντώνη, Γ. Τσάπα και Γ. Ζιάκα ως μέλη της εισηγητικής επιτροπής του. Ατυχώς, όμως, τα προβλήματα υγείας τα οποία αντιμετώπιζε επί χρόνια επιτάχθηκαν, γεγονός που τον ώθησε να υποβάλλει στις 4 Δεκεμβρίου 2000 την παραίτησή του από το Πανεπιστήμιο. Στις 19 Δεκεμβρίου 2000 αποχώρησε από την ενεργό υπηρεσία στη βαθμίδα του Αν. Καθηγητή.

Το ερευνητικό έργο

Ο Π. Ιμπριάλος ξεκίνησε τις ερευνητικές του δραστηριότητες σε θέματα γενικής παθολογίας. Στη συνέχεια ασχολήθηκε με τη διεύρυνση των μηχανισμών που ρυθμίζουν την οξεοβασική ισορροπία στο ΕΝΥ σε διάφορες παθολογικές καταστάσεις, καθώς και με το φαινόμενο της αύξησης του επιπέδου των ενζύμων και ισοενζύμων στο θωρακικό άλγος. Κατά την περίοδο της μετεκπαίδευσής του στη Γαλλία ασχολήθηκε με τη γαλακτική οξέωση σε καταστάσεις shock σε ασθενείς και σε πειραματόζωα, ενώ επιστρέφοντας στην Ελλάδα επικέντρωσε το ενδιαφέρον του στην πνευμονική θρομβοεμβολή, σε θέματα ανάνηψης, καθώς και σε θέματα της παθοφυσιολογίας της αναπνοής.

Το ερευνητικό έργο του Π. Ιμπριάλου, που υλοποιήθηκε, κατά κύριο λόγο, στο Εργαστήριο Παθοφυσιολογίας της Αναπνοής της Β' Παθολογικής Κλινικής του Α.Π.Θ., αποτυπώθηκε σε 80 περίπου εργασίες, που ανακοινώθηκαν σε επιστημονικά συνέδρια και δημοσιεύθηκαν σε ελληνικά και ξένα ιατρικά περιοδικά.

Η ιδιαίτερη όμως συμβολή του Π. Ιμπριάλου στην επιστημονική έρευνα αφορά στον τομέα της γηριατρικής και γεροντολογίας, με τον οποίο άρχισε να ασχολείται από το 1986 μέχρι και την αποχώρησή του από το Πανεπιστήμιο.

Το εκπαιδευτικό και νοσηλευτικό έργο

Από το 1968, ως φοιτητής ακόμη, δίδαξε το μάθημα της «Κλινικής Διαγνωστικής» στους φοιτητές Ιατρικής του Ε΄ έτους σπουδών. Μετά τη λήψη του πτυχίου του, το 1969, άρχισε να διδάσκει, επιπλέον, «Εσωτερική Παθολογία» και «Θεραπευτική» τόσο στους φοιτητές, όσο και στους ειδικευόμενους ιατρούς. Συμμετείχε, επίσης, σε φροντιστηριακές ασκήσεις και σε μετεκπαιδευτικά προγράμματα τόσο της Β΄ Παθολογικής Κλινικής, όσο και άλλων Κλινικών του Α.Π.Θ.

Συμμετείχε ενεργά στο νοσηλευτικό έργο της Κλινικής και της Πνευμονολογικής της Μονάδας, προσέφερε υπηρεσίες ως ειδικός σύμβουλος άλλων Κλινικών σε ασθενείς με αναπνευστικά προβλήματα και είχε την ευθύνη των πνευμονολογικών περιστατικών σε ημέρες γενικής εφημερίας του Ιπποκρατείου Νοσοκομείου.

Συμμετοχή σε Επιστημονικές Εταιρείες

Ο Π. Ιμπριάλος συμμετείχε ως μέλος σε πολλές Επιστημονικές Εταιρείες, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται οι εξής:

1. Τακτικό μέλος της «Ιατρικής Εταιρείας Θεσσαλονίκης».
2. Τακτικό μέλος της «Union Medicale Balkanique» και επίτιμο μέλος της από το 1985.
 - α. Γραμματέας της Filiale Θεσσαλονίκης (1981-1984).
 - β. Γενικός Γραμματέας της Filiale Θεσσαλονίκης (1984-1990).
 - γ. Γραμματέας του Εθνικού Τμήματος (1987-1990).
3. Τακτικό μέλος της «Εταιρείας Μελέτης Πνευμονοπαθειών και Επαγγελματικών Παθήσεων Θώρακος».
4. Ιδρυτικό μέλος της «European Society of Pneumology (SEP)».
5. Μέλος της «European Society for Clinical Respiratory Physiology (SERCR)».
6. Τακτικό μέλος της «Ελληνικής Εταιρείας Γενικής Ιατρικής».
7. Τακτικό μέλος της «American Geriatrics Society (AGS)».
8. Ιδρυτικό μέλος της «Γηριατρικής και Γεροντολογικής Εταιρείας Βορείου Ελλάδος».
 - α. Μέλος της προσωρινής Διοικούσας Επιτροπής (1989-1990).
 - β. Γενικός Γραμματέας του Διοικητικού Συμβουλίου (1990-2001).
 - γ. Μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου (2001-2005).

Ο τομέας της γηριατρικής και γεροντολογίας

Ο Π. Ιμπριάλος θα μπορούσε να συνεχίσει τις επιστημονικές του δραστηριότητες στην παθολογία της αναπνοής και να εξελιχθεί, ίσως, σε ερευνητή διεθνούς κύρους και αναγνώριση στον συγκεκριμένο τομέα. Χαρακτήρας, όμως, ανήσυχος, με προβληματισμούς και οράματα διαπίστωσε ότι η πλειοψηφία των νοσηλευόμενων ασθενών στις παθολογικές κλινικές αφορούσε, κατά κύριο λόγο, σε υπερήλικα άτομα. Η απλή αυτή παρατήρηση τον ώθησε το 1986, να ασχοληθεί σοβαρά με το γνωστό αντικείμενο της γηριατρικής και γεροντολογίας, ξεκινώντας τη συστηματική μελέτη συγγραμμάτων γηριατρικής και της σχετικής διεθνούς βιβλιογραφίας.

Κατά το χρονικό διάστημα Οκτώβριος 1986 – Ιανουάριος 1987, αν και νοσηλευόταν στην Ορθοπαιδική Κλινική του Royal M. Hospital στο Λονδίνο, παρακολούθησε τη λειτουργία της Γηριατρικής Κλινικής του Νοσοκομείου, καθώς και τις μεθόδους φυσικής ιατρικής αποκατάστασης υπερηλικών ασθενών. Αργότερα, το 1988, παρακολούθησε το πρόγραμμα του Εργαστηρίου Πειραματικής Έρευνας του Εγκεφάλου του Πανεπιστημίου Lund στη Σουηδία και τη λειτουργία της Πανεπιστημιακής Γηριατρικής Κλινικής στο Helsinki της Φιλανδίας.

Από τον Φεβρουάριο του 1987 επικέντρωσε όλες τις δραστηριότητές του στον τομέα της γηριατρικής και γεροντολογίας, οι οποίες συνοπτικά αφορούν στα εξής:

1. Προγραμματισμός, οργάνωση, συντονισμός και διδασκαλία της Γηριατρικής, ως μαθήματος επιλογής του προγράμματος σπουδών των φοιτητών Ιατρικής Α.Π.Θ.
2. Μετεκπαιδευτικά μαθήματα ειδικευόμενων ιατρών.
3. Συμμετοχή σε συνέδρια και στρογγυλές τράπεζες με εισηγήσεις γηριατρικού ενδιαφέροντος.
4. Διαλέξεις και άλλες δραστηριότητες για την ευρύτερη ευαισθητοποίηση της ιατρικής κοινότητας και του γενικού πληθυσμού για τα ιατροκοινωνικά προβλήματα της τρίτης ηλικίας.
5. Πρόταση προς το Δ.Σ. του Γ.Π.Ν.Θ. «Ιπποκράτειο» για έναρξη λειτουργίας γηριατρικού ιατρείου πρωτοβάθμιας περίθαλψης.
6. Μετάφραση και επιμέλεια της ελληνικής έκδοσης του συγγράμματος των RDT Cape, R.M. Coe και I. Rossman «Fundamentals of

Geriatric Medicine”, 2 ed. 1984.

7. Σύνταξη καταστατικού και ίδρυση της «Γηριατρικής και Γεροντολογικής Εταιρείας Βορείου Ελλάδος».

Το ακαδημαϊκό έτος 1987-88 ξεκίνησε η διδασκαλία του μαθήματος επιλογής του Θ' εξαμήνου σπουδών με αντικείμενο «Γηριατρική και Γεροντολογία», σε 16 ωριαίες παραδόσεις και με υπεύθυνους τον Αν. Καθηγητή Μ. Χολέβα και τον Π. Ιμπριάλο. Η έναρξη της διδασκαλίας του συγκεκριμένου μαθήματος, για πρώτη φορά σε Ιατρική Σχολή της χώρας, αποτελεί τομή για τις ιατρικές σπουδές στην Ελλάδα.

Παράλληλα με ευθύνη του Π. Ιμπριάλου ξεκίνησαν μετεκπαιδευτικά μαθήματα γηριατρικής, από τα οποία τα πλέον αξιοσημείωτα είναι τα εξής:

1. Ειδικευμένων στη Β' Παθολογική Κλινική με θεωρητικές παραδόσεις και βιβλιογραφικές ενημερώσεις γηριατρικού ενδιαφέροντος.
2. Ειδικευμένων στη Γενική Ιατρική κατά την τρίμηνη άσκησή τους στην Κοινωνική Ιατρική, διάρκειας δύο εβδομάδων, σε συνεργασία με το Εργαστήριο Υγιεινής Α.Π.Θ. και το ΚΕΣΥ.

Ο Π. Ιμπριάλος συμμετείχε με εισηγήσεις γηριατρικού ενδιαφέροντος σε επιστημονικές εκδηλώσεις, από τις οποίες, ενδεικτικά, αναφέρονται οι εξής:

1. «Η σφαιρική περίθαλψη των υπερηλίκων». 1^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας, Νοέμβριος 1987.
2. «Ειδικά ιατρικά προβλήματα τρίτης ηλικίας». 3^ο Βορειοελλαδικό Ιατρικό Συνέδριο, Μάιος 1988.
3. «Προβλήματα τρίτης ηλικίας». Κοινή συνεδρία Γηριατρικής και Γεροντολογικής Εταιρείας Βορείου Ελλάδος και της Ιατρικής Εταιρείας Δυτικής Μακεδονίας, Μάιος 1989. Στην ίδια συνεδρία είχαν συμμετάσχει ως εισηγητές ο Καθηγητής Αχ. Τουρκαντώνης, οι Αν. Καθηγητές Ν. Λευκός και Δ. Πατάκας και ο ιατρός Θ. Δαρδαβέσης, Ειδικός Μεταπτυχιακός Υπότροφος του Α.Π.Θ. Επίσης, πραγματοποίησε σειρά διαλέξεων για τα ιατροκοινωνικά προβλήματα των υπερηλίκων στο «Ανοιχτό Πανεπιστήμιο του Δήμου Θεσσαλονίκης», σε διάφορους Συλλόγους και Οργανώσεις και σε κύκλο ραδιοφωνικών εκπομπών του Antenna 97,5 FM.

Προς τα τέλη του 1989 ξεκίνησε, με υπεύθυνους τους Π. Ιμπριάλο και Μ. Χολέβα, η λειτουργία του πρώτου, σε ελληνικά νοσοκομεία, εξωτερικού

γηριατρικού ιατρείου στα πλαίσια της Β' Παθολογικής Κλινικής του Α.Π.Θ. στο Γ.Π.Ν.Θ. «Ιπποκράτειο». Το ιατρείο αυτό, το οποίο έκτοτε συνεχίζει αδιάλειπτα τη λειτουργία του, έχει σήμερα ως υπεύθυνο τον Καθηγητή «Παθολογίας - Γηριατρικής» κ. Δ. Οικονομίδη, άξιο συνεχιστή του έργου του Π. Ιμπριάλου και προσφέρει σημαντικές ιατρικές υπηρεσίες σε υπερήλικες ασθενείς.

Το 1989 εκδόθηκε από το University Studio Press το σύγγραμμα «Βασικές Αρχές Γηριατρικής», το οποίο μετέφρασε και επιμελήθηκε ο Π. Ιμπριάλος. Πρόκειται για την ελληνική έκδοση του συγγράμματος «Fundamentals of Geriatric Medicine» των Cape, Coe και Rossman το οποίο επιλέχθηκε, διότι από τα υπάρχοντα τότε συγγράμματα γηριατρικής ήταν το πλέον περιληπτικό, χωρίς όμως να παραλείπει κάτι το σημαντικό. Στις 350 σελίδες του περιλαμβάνονται οι βασικές γνώσεις των γηριατρικών κλινικών ιδιαιτεροτήτων και των ιατρικών προβλημάτων των υπερηλικών ασθενών, καθώς και ερωτήσεις για αυτοαξιολόγηση μετά από κάθε κεφάλαιο. Η αξία της συγκεκριμένης έκδοσης έγκειται στο γεγονός, ότι αποτελεί σημαντικό βοήθημα τόσο για τους φοιτητές, όσο και για τους γιατρούς, που ασχολούνται με την περίθαλψη γηριατρικών ασθενών.

Από τις πολυσύνθετες δραστηριότητες του Π. Ιμπριάλου, που συνεισέφεραν στην καθιέρωση του κλάδου της γηριατρικής και γεροντολογίας στη χώρα μας, ως κορυφαία, θα μπορούσε να χαρακτηριστεί η πρωτοβουλία του για την ίδρυση της «Γηριατρικής και Γεροντολογικής Εταιρείας Βορείου Ελλάδος», με έδρα τη Θεσσαλονίκη.

Στο σημείο αυτό είναι επιβεβλημένο να επισημανθεί η στάση του Καθηγητή Αχιλλέα Α. Τουρκαντώνη, αρχικά ως Διευθυντού του Τομέα Παθολογίας και μετέπειτα ως Προέδρου του Τμήματος Ιατρικής Α.Π.Θ., ως σταθερού και ειλικρινούς υποστηρικτή του Πέτρου Ιμπριάλου σε όλες ανεξαιρέτως τις πρωτοβουλίες του στον τομέα της γηριατρικής. Ο Καθηγητής Α. Τουρκαντώνης όχι μόνο στήριξε ηθικά τον Π. Ιμπριάλο, αλλά με πρωτοβουλίες και ενέργειές του συνεισέφερε καθοριστικά στην εισαγωγή του μαθήματος «Γηριατρική και Γεροντολογία» στον κύκλο των προπτυχιακών ιατρικών σπουδών του Α.Π.Θ., στην ίδρυση του πρώτου στην Ελλάδα εξωτερικού γηριατρικού ιατρείου στο Γ.Π.Ν.Θ. «Ιπποκράτειο», αλλά και στην ίδρυση της Εταιρείας, στην οποία υπήρξε Πρόεδρος επί έξι θητείες.

Το καταστατικό της Γηριατρικής και Γεροντολογικής Εταιρείας Βορείου Ελλάδος συντάχθηκε από τον Π. Ιμπριάλο σε συνεργασία με τους ιατρούς Θ. Δαρδαβέση και Μ. Μποδοσάκη. Ο ίδιος ο Π. Ιμπριάλος επέλεξε τα 64 ιδρυτικά μέλη της Εταιρείας, που σχεδόν στο σύνολό τους ήταν μέλη Δ.Ε.Π. του Ιατρικού και του Οδοντιατρικού Τμήματος του Α.Π.Θ.

Η ίδρυση της Εταιρείας πραγματοποιήθηκε στις 14 Μαρτίου 1989, ημέρα Τρίτη, στον Ιατρικό Σύλλογο Θεσσαλονίκης με προσωρινή διοικούσα επιτροπή τους:

1. Τουρκαντώνη Αχιλλέα – Καθηγήτριά Παθολογίας Α.Π.Θ.
2. Σμπαρούνη Χαράλαμπο – Καθηγήτριά Χειρουργικής Α.Π.Θ.
3. Χολέβα Μιχαήλ – Αν. Καθηγήτριά Παθολογίας Α.Π.Θ.
4. Καπρίνη Γεώργιο – Αν. Καθηγήτριά Ψυχιατρικής Α.Π.Θ.
5. Σπηλιόπουλο Αναστάσιο – Επ. Καθηγήτριά Παθολογίας Α.Π.Θ.
6. Ιμπριάλο Πέτρο – Επ. Καθηγήτριά Παθολογίας Α.Π.Θ.
7. Δαρδαβέση Θεόδωρο – Ιατρό Υγιεινολόγο – Ειδικό Μεταπτυχιακό Υπότροφο Α.Π.Θ.

Στις 20 Νοεμβρίου 1989 συγκλήθηκε στην αίθουσα διαλέξεων της Ιατρικής Εταιρείας Θεσσαλονίκης η πρώτη Γενική Συνέλευση της Εταιρείας. Η Συνέλευση αυτή εξέλεξε τα πρώτα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, στο οποίο ο Π. Ιμπριάλος κατέλαβε τη θέση του Γενικού Γραμματέα. Στη θέση αυτή, επανεκλεγόμενος συνεχώς, θήτευσε επί πέντε περιόδους, συνεισφέροντας με το έργο του στη θεμελίωση, στην εύρυθμη λειτουργία και στην καταξίωση της Εταιρείας (πίνακας 1). Αφιερώνοντας χρόνο και μόχθο, χωρίς όρια, συνέβαλε στη διοργάνωση δεκάδων επιστημονικών εκδηλώσεων, στην επιτυχή οργάνωση των πρώτων Πανελληνίων Συνεδρίων της Εταιρείας, και στην οργάνωση του «IIIrd Congress of the International Association of Gerontology – European Region – Clinical Section» στη Θεσσαλονίκη, που προσέδωσε διεθνή αναγνώριση και κύρος στην Εταιρεία. Επιπρόσθετα, ασχολήθηκε με την ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης για τα προβλήματα των υπερηλίκων, συνεισέφερε στην οργανωτική βελτίωση της δομής και λειτουργίας πολλών Κ.Α.Π.Η. σε δήμους της Μακεδονίας, καταβάλλοντας, γενικά, κάθε δυνατή

Πίνακας 1. Κατανομή της συγκρότησης των Διοικητικών Συμβουλίων της «Γηριατρικής και Γεροντολογικής Εταιρείας Βορείου Ελλάδος», κατά περιόδους (1999-2007)

	1η ΠΕΡΙΟΔΟΣ	2η ΠΕΡΙΟΔΟΣ	3η ΠΕΡΙΟΔΟΣ	4η ΠΕΡΙΟΔΟΣ	5η ΠΕΡΙΟΔΟΣ	6η ΠΕΡΙΟΔΟΣ	7η ΠΕΡΙΟΔΟΣ
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ							
ΠΡΟΕΔΡΟΣ	Α. Τουρκαντώνης	Α. Τουρκαντώνης	Α. Τουρκαντώνης	Μ. Χολέβας	Α. Τουρκαντώνης	Α. Τουρκαντώνης	Α. Τουρκαντώνης
Α' ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ	Γ. Φόρογλου	Γ. Φόρογλου	Γ. Φόρογλου	Ι. Δαδούκης	Αρ. Μηνάς	Αρ. Μηνάς	Ν. Λευκός
Β' ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ	Μ. Χολέβας	Μ. Χολέβας	Μ. Χολέβας	Π. Παπαναγιώτου	Ι. Δαδούκης	Μ. Χολέβας	Ν. Ντόμπρος
ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ	Π. Ιμπριάλος	Π. Ιμπριάλος	Π. Ιμπριάλος	Π. Ιμπριάλος	Π. Ιμπριάλος	Θ. Δαρδαβέσης	Θ. Δαρδαβέσης
ΤΑΜΙΑΣ	Θ. Δαρδαβέσης	Θ. Δαρδαβέσης	Θ. Δαρδαβέσης	Θ. Δαρδαβέσης	Θ. Δαρδαβέσης	Γ. Βλάσσης	Γ. Βλάσσης
ΕΙΔ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ	-	-	-	Δ. Χατζηχρήστου	-	Δ. Οικονομίδης	Γ. Σακαντάμης
ΜΕΛΟΣ	Χ. Σμπαρούνης	Χ. Σμπαρούνης	Χ. Σμπαρούνης	Α. Τουρκαντώνης	Π. Παπαναγιώτου	Ι. Καγιάβης	Γ. Ηλιόνης
ΜΕΛΟΣ	Π. Παπαναγιώτου	Π. Παπαναγιώτου	Π. Παπαναγιώτου	Γ. Βλάσσης	Γ. Βλάσσης	Π. Ιμπριάλος	Δ. Οικονομίδης
ΜΕΛΟΣ	-	-	-	-	Δ. Οικονομίδης	Γ. Σακαντάμης	Γ. Δημητριάδης

προσπάθεια για την ανάπτυξη των κλάδων της γηριατρικής και γεροντολογίας στην Ελλάδα.

Η Γηριατρική και Γεροντολογική Εταιρεία Βορείου Ελλάδος, ως ελάχιστη ένδειξη αναγνώρισης της προσφοράς του τον τίμησε σε μία συγκινητική τελετή κατά την έναρξη του 5^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου της στις 25 Ιανουαρίου 2001. Η παρουσία του στην τελετή αυτή ήταν μία από τις τελευταίες δημόσιες εμφανίσεις του. Έκτοτε, τα προβλήματα υγείας, που συνεχώς επιτείνονταν, σταδιακά, τον καθήλωσαν κλινήρη. Ο Π. Ιμπριάλος απεβίωσε τον Νοέμβριο του 2005.

Σχόλιο

Ίσως η «φυγή» ήταν η ανακούφιση και η παντοτινή ηρεμία από πόνους αβάσταχτους, σωματικούς και ψυχικούς. Όσο, όμως, και αν προσπαθείς να απαλύνεις τη θλίψη σου με σκέψεις ρεαλιστικές, η θλίψη ξανάρχεται, όταν συνειδητοποιείς την απώλεια ενός αδελφικού φίλου και διακεκριμένου συναδέλφου.

Ο Πέτρος Ιμπριάλος αποτελεί περίπτωση αναφοράς για τις καλές και κακές πτυχές, που κρύβει η ζωή στο διάβα της... Τον γνώρισα όταν ήμουν ακόμα φοιτητής, πριν 20 περίπου χρόνια και αμέσως με κέρδισε ο πληθωρικός του χαρακτήρας, η έμφυτη ευγένεια και η έντονη κοινωνικότητά του. Τον παρακολούθησα από κοντά, όπως όλοι μας, να οραματίζεται και να υλοποιεί, βήμα προς βήμα, ως έργο ζωής, την ίδρυση και την πλήρη δραστηριοποίηση της «Γηριατρικής και Γεροντολογικής Εταιρείας Βορείου Ελλάδος», την εισαγωγή και την ανάληψη της ευθύνης διδασκαλίας του μαθήματος «Γηριατρική» στην Ιατρική Σχολή του Α.Π.Θ., την ίδρυση και λειτουργία του πρώτου στην Ελλάδα εξωτερικού γηριατρικού ιατρείου στο Γ.Π.Ν.Θ. «Ιπποκράτειο» και τις προσπάθειές του για την αντιμετώπιση των ιατροκοινωνικών προβλημάτων των υπερηλίκων στη χώρα μας.

Τον έζησα, ως οικογενειάρχη και πατέρα, να χαίρεται το μεγάλωμα των παιδιών του και να μοιράζεται μαζί τις χαρές τους. Τον παρακολούθησα να ενδιαφέρεται ειλικρινά και να ασχολείται με προβλήματα φίλων και λιγότερο φίλων. Τον χά-

ρηκα ως κοσμοπολίτη, με πάθος για ζωή και ως καλλιεργημένο άνθρωπο με προβληματισμούς και αναζητήσεις...

Και όταν «άλλαξαν» τα πράγματα, έζησα τον Πέτρο να αντιμετωπίζει τις δοκιμασίες και την ατυχία με μια εκπληκτική δύναμη ψυχής και με μία σπάνια ευπρέπεια, που συγκινούσαν και σε έκαναν να τον θαυμάζεις.

Αναγκάστηκε να απομακρυνθεί από το Πανεπιστήμιο στη βαθμίδα του Αν. Καθηγητή της Ιατρικής Σχολής του Α.Π.Θ. Αναγκάστηκε να περιορίσει τη συμμετοχή του σε θέματα που αφορούσαν στη Γηριατρική και Γεροντολογία. Αναγκάστηκε, τέλος, να περιορίσει τις επαφές του με τους φίλους και γνωστούς, αντλώντας, τα τελευταία χρόνια, χαρά και ηρεμία από την οικογένειά του και από λίγους φίλους, που πάντα στάθηκαν στο πλευρό του στα καλά και τα δυσάρεστα.

Ο Πέτρος είχε την ελπίδα για το καλύτερο και την ελπίδα αυτή τη μετέδιδε, με τον τρόπο του, στο περιβάλλον του. Ίσως και για τον λόγο αυτό μας φάνηκε τόσο αιφνίδια η απώλειά του και έγινε τόσο αισθητή η απουσία του...

Ο Θεός ας χαρίζει παραμυθία στη Χρύσα, τη σύζυγό του, που του συμπαραστάθηκε στον αγώνα και την αγωνία του μέχρι το τέλος και στα θαυμάσια παιδιά του, τον Κωστή και την Ηρώ.

Όσοι τον γνωρίσαμε θα τον θυμόμαστε σαν ένα υψηλόφρονα άνθρωπο, αγωνιστή της ζωής και του καλού, που με το έργο του στον επιστημονικό τομέα συνεισέφερε καθοριστικά στην ανάπτυξη του κλάδου της γηριατρικής και γεροντολογίας στην Ελλάδα.

Βιβλιογραφικές πηγές

1. Φάκελος Πέτρου Κ. Ιμπριάλου, α/α 375. Αρχείο Ιατρικής Σχολής Α.Π.Θ.
2. Ιμπριάλος Π. Επιστημονική Σταδιοδρομία – Δράση – Επιστημονικές Εργασίες. Θεσσαλονίκη 1984.
3. Ιμπριάλος Π. Βιογραφικό Σημείωμα (συμπλήρωμα). Σπουδές – Σταδιοδρομία και Επιστημονικές Εργασίες. Θεσσαλονίκη 1989.
4. Πρακτικά Συνεδριάσεων Διοικητικού Συμβουλίου και Γενικών Συνελεύσεων Γηριατρικής και Γεροντολογικής Εταιρείας Βορείου Ελλάδος (1989-2005).
5. Αρχείο Εγγράφων και Εντύπων Γηριατρικής και Γεροντολογικής Εταιρείας Βορείου Ελλάδος (1989-2000).
6. Προσωπικές επικοινωνίες.